СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 12. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, середа, 17-го січня 1945. — No. 12. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, January 17, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

НОВИЙ ПОБІР РЕКРУТА БУДЕ МАТИ 5 ЧЕРГОВИХ ГРУП

ВАШИНГТОН. — Директор Военної Мобілізації Бирнс виготовив плян, як перевести побір рекрута в перших 6 місяцях 145. року. Побір обійме 200,000 молоді у віці 26—29 літ. Їх будуть побирати відповідно до роботи, якою вони заняті. Саме ті заняття поділені на 5 категорій відповідно до того, як дуже вони потрібні для потреб війни. Одні з них є „критичні", інші „есенціональні". На підставі такої клясифікації робіт побір буде йти в такому порядку:

1. Зареєстровані побори, які не мають праці ні в „критичнім" ні в „есенціональнім" военнім промислі; 2. заняті в есенціональних, а не в критичних роботах, в котрих можна найти заступника без труднощів; 3. заняті в недуже важних критичних роботах; 4. заняті у важніших есенціональних роботах; 5. заняті у важніших критичних роботах.

Котрі саме є есенціональні, а котрі критичні роботи, ще не проголошено.

„БРУНАТНЕ" СВІТЛО ЗАМІСЦЬ ЗАТЕМНЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Щоб заощадити на електриці Краєва Рада Военної Продукції видала розпорядок, щоб усі світляні оголошення та світла для прикраси були зменшені вже від 1. лютого 1945. року. Буде це не цілковите затемнення, але переміна з ясного на „брунатне" світло, як загально говорять. Таке брунатне світло збереже 2 міліони тон вугілля річно. Коли хто нарочно не приноровиться до цього зарядження, не дістане світла цілком. Коли хто хоче дістати звільнення від цього розпорядку, мусить внести аплікацію до окружного бюра Ради Военної Продукції.

ПАЙКУВАННЯ ЦИГАРЕТОК.

ШІКАГО. — Краєвий Союз Продавців Тютюну проголосив систему пайкування цигареток для курців. Місцеві продавці цигареток мають видати своїм покупцям картки на правильне закупно цигареток. Картки будуть продірявлені („пунчовані") за кожним разом, коли їх власник купує пачку цигареток. Для кожного курця припадає по 15 цигареток денно. Союз Продавців Тютюну вже розсилає пайкові картки своїм членам, тобто тим крамницям, що продають цигаретки й тютюн.

НОВИЙ ПОДІЛ ПОВІТРЯ ДЛЯ РАДІОВИХ ПРОГРАМ.

ВАШИНГТОН. — Федеральна Комісія Комунікації приготовляє плян нового поділу повітряного простору для вжитку радіо-висильні радіо-апаратів. Цей поділ ввійде в життя щойно із закінченням війни і ним буде обнятий ввесь світ. Конференція представників країв із Західньої півкулі в цій справі відбудеться в Ріо де Жанейро з весною. У пляні візьмуть під увагу теж і телевізію, яка вже так розвинена, що має окремі свої програми і висильні стації. Повітряні слої будуть обіймати від 25,000 до 30,000,000 кільосайклів. Досі вживають радіо-висильні до 300,000 кільосайклів. Новий поділ буде обовязувати як уряди так і приватних людей і відповідно до цього треба буде попереробляти радіо-висильні машини та радіо-приймаючі апарати.

„ВІЛЬНІ" ТАБОРИ ВОЕННИХ ПЛІННИКІВ.

ВАШИНГТОН. — У таборах німецьких плінників в Америці поповнено 6 убивств і 2 примусові самогубства. Слідство военного департаменту виказало, що ці вбивства йшли наслідок націстичного терору в таборах. Лише один з небіжчиків був націстом, а всі інші проти-націсти. Кару вбивства виконувано на підставі присудів тайного націстівського суду в таборах. Вбивства переводжено нічною порою. Енергійна акція военного департаменту і безупинна контроля над таборами довели вкінці до цього, що табори тепер уже вільні від терору.

Вчасі слідства виявилося, що начальники таборів були винні в потуранню терору, тому їх усунено з їхніх становищ.

АМЕРИКАНСЬКІ УНІФОРМИ ВИРОБЛЮВАНІ У ФРАНЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Щоби зарадити недостачі робітників, бюро военного постачання американської армії виготовило плян продукції військових уніформів у Франції. Замовлення в 1945. році дійдуть до вартости біліона долярів. Крім цього ще й Бельгія дістане відповідне замовлення. Крім 2,600,000 уніформів буде вироблених у визволених краях Европи тільки троків і наколісків для авт, кільки лише там зможуть виробити. Таксамо піде у Франції виріб зброї і всього виряду для французької армії американськими грішми.

Дебата над заграничною політикою в сенаті

ВАШИНГТОН. — Несподівано в сенаті розгорілася боротьба між двома напрямками в справі американської закордонної політики. Прихильники напрямку, який веде теперішня адміністрація, були приготовані на якусь опозицію і мали, на підставі попереднього порозуміння, не відповідати на закиди. Але як сенатор Бортон К. Гвілер виголосив двогодинну промову із критикою Аліянтів за їх цілі в закордонній політиці, не втерпів сенатор Клод Пепер і взявся відповідати.

Сенатор Гвілер назвав „брутальним ослячим гаслом" домагання беззастережної здачі Німеччини. Він напятнував теперішні военні перегони між Аліянтами як змагання до повороту до політики сили; закинув, що між Росією, Британією й Америкою нема едности; що Аліянти замісць підтримувати засади Атлянтійського Чартеру, людської свободи і невмішування у внутрішні справи країв, переводять військові операції, які якраз нищуть ці засади. Він назвав пропозиції з Домбартон Овкс „моральною деґенерацією", а плян заведення нового чартеру Обєднаних Держав на місце Атлянтійського Чартеру схарактеризував, що це „ніщо інше, як менше більше плян завести тиранію". Гвілер пригадав, що тепер потрібний негайно „Чартер Прав", який обовязував би всі народи. Щоб його перевести, треба створити політичну раду Обєднаних Держав для гармонійного переведення в життя засад Атлянтійського Чартеру.

У промові Гвілера найбільше дісталося советській Росії за змагання до переміни Польщі на советський лад і за те, що на підставі теперішніх умов примиря „тисячі людей піддається щораз то більшому теророви безоглядного переможця".

Сенатор Пепер, у відповіди на закиди Гвілера сказав, що Росія тому так робить, бо літами благала за колективну забезпеку, а її не дістала від Злучених Держав; що промова Гвілера змагає до цього, щоб Америка не вживала проти Німеччини й Японії зорганізованої сили для забезпеки миру.

На закиди Пепера відповів Гвілер, що він не є за заключення миру на підставі переговорів і що він є за розброєння ворогів, але він не годиться на повновласть для американського делеґата, на підставі якої делеґат мігби ужити військової сили Америки проти агресорів.

По відповіди Гвілера забрав ще раз слово Пепер, щоб цілковито вияснити стаонвище Гвілера.

ФРАНЦІЯ ДАЛЬШЕ ДОМАГАЄТЬСЯ УЧАСТИ В РОЗМОВІ ТРЬОХ ПОТУГ

ВАШИНГТОН. — Не зважаючи на заперечення французької амбасади, вперто твердять в дипльоматичних колах, що французький уряд напирає на великі потуги, щоб допустити де Ґоля до участи в найближчих нарадах Рузвелта, Чорчила й Сталіна. Приняття де Ґоля булоб потвердженням, що Франція вже є рівна з іншими великим потугами.

Дорадник президента іде до Лондону

ЛОНДОН. — За донесеннями з Вашингтону сюди приїзджає Гарі Гопкінс, найближчий дорадник президента Рузвелта, здається, на обговорення аліянтських проблем у звязку з наближаючоюся конференцією президента Рузвелта, премієра Чорчила й премієра Сталіна.

ЛЮБЛИНСЬКІ ПОЛЯКИ ВІДСТУПАЮТЬ ТЕШЕН ЧЕХАМ

ЛОНДОН. — Лондонські ґазети довідуються, що люблинський тимчасовий польський уряд віддасть назад Чехословаччині вуглений басен Тешена, котрий поляки захопили були від Чехословаччини в 1938. році, коли Німці захопили Чехословаччину.

Через цю окупацію взаємини між польським урядом у Лондоні й чеськословацьким урядом у Лондоні були все холодні. Останніми часами вони майже зовсім зірвані, бо чехословацький уряд перший зробив угоду з советським урядом у Москві та збирається признати люблинський польський комітет як тимчасовий уряд Польщі.

Тешен має 16 вуглених копалень, котрі в 1937. році давали 7 міліонів метричних тон вугля.

ЯПОНЦІ ХОТІЛИ БИ ЩЕ КРАЙНІШОГО УРЯДУ

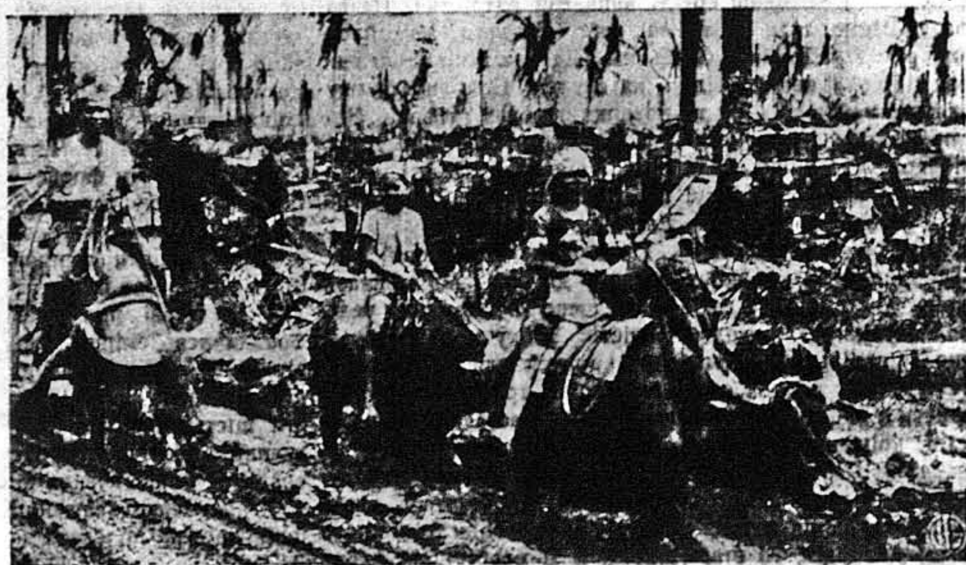
Новинкарська аґенція „Домеї" признає щиро, що в Японії піднімається невдоволення спиводу останніх мілітарних неповоджень та що там встає поважна кампанія за відважну політичну обнову".

РОСІЯ ВМІШУЄТЬСЯ В СПРАВИ БОЛГАРІЇ

ІСТАНБУЛ. — Каже Джосеф Лівай, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", що назагал Червона Армія не вмішується в нутрішні справи Болгарії, одначе приявність Червоної Армії заставляє всі болгарські партії бути нечинними та лишати вільну руку комуністам. У двох випадках командант окупаційних відділів Червоної Армії вмішався виразно в нутрішні справи Болгарії, не дивлячися на виразну обіцянку Молотова.

НІМЦІ ПОТВЕРДЖУЮТЬ ПРИКАЗ УБИВАТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ

З ПЕРШОЮ АМЕРИКАНСЬКОЮ АРМІЄЮ В БЕЛЬҐІЇ. — Німецькі офіцири признали, що вони стріляли американських военних бранців. Вони виправдувалися недостачею харчів у Німеччині. Мовляв робили це, коли вони не мали чим бранців кормити.

ШУКАЮТЬ НОВОГО СХОРОНИЩА. — Картина, яку маємо перед собою, представляє одну з филипінських родин, що їх вигнали з їхніх хат відступаючі японці. Тепер вони шукають іншої домівки, переїзджаючи з членами родини та своїм добром на буйволах, що є дуже сильної будови, хоч невеликі ростом.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ ПОРТИ НА ПОБЕРЕЖЖЮ КИТАЮ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Американська Третя Фльота заплила глибоко в води, опановані Японією, і випустила свої літаки на першу атаку на окупований ворогом китайські порти: Сватов, Амой і Гонг Конг.

Атаковано теж острів Формозу, і то аж з двох боків, раз з фльоти, другий раз літаками війська ґенерала МекАртура.

ПІДРАХУНКИ РЕЙДУ ІНДО-ХІНИ.

Цей рейд мав місце в два дні після великого рейду на японські конвої й інсталяції в французькій Індо-Хіні, підчас котрого за остаточним обрахунком завдано ворогови кольосальні втрати, а саме: затоплено йому 41 кораблів, разом містоти 127,000 тон; поважно ушкоджено 28 кораблів; разом містоти 70,000 тон; знищено 112 літаків; розбито 50 літаків; ушкоджено доки в заливі Кам Ранг та спричинено пожари в фльотних варстатах Сайгону. Всего цього доконано коштом усего 16 літаків.

НАСТУП НА ЛЮСОНІ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ЛЮСОНІ. — Американські війська далі займають острів Люсон. Відділи цих військ, що вийшли з Манґатарему й Баямбанґу, стрінулися коло Камілінґу, 28 миль від Лінґайена. У центрі занято місто Катабляи та посуненося до Урданети. На крайнім лівім крилі заатаковано сильні ворожі позиції на лінії з Розарія до Посорубія.

ДОВЕРШЕНО БУДОВИ ДОРОГИ З ІНДІЇ ДО КИТАЮ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ВІЙСЬК У ПІВНІЧНІЙ БУРМІ. — Генерал Солтен, командант американських військ в Індії й Бурмі, подав на пресовій конференції, що дорога з Індії до Китаю вже закінчена.

До Мітківни прибув уже конвой моторових возів, навантажених військовими припасами, призначеними для Китаю.

З НІМЕЦЬКОГО КЛИНА В БЕЛЬҐІЇ НЕ ОСТАЛОСЯ МАЙЖЕ НІЧОГО.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — З клина, що його німці вбили були в аліянтські лінії в Бельґії й Люксембурґу, не осталося майже нічого, бо Американська Перша Армія дійшла вже до Ґуфалізи й дісталася на віддаль шести миль від Сан Віту. У погоні за скоро відступаючим ворогом та стараючися відтяти йому дорогу, шість американських відділів заняло 9 міст.

Третя Армія посунулася понад півтора милі наперед та заняла три місцевости, в тому числі місто Віс, що лежить 5 миль углибині Райху.

Ворог посилив свої атаки в Альзації й Зарщині, але ними нічого не добився.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАНЯЛА КЕЛЬЦЕ.

ЛОНДОН. — У своїй новій офензиві в Польщі, Червона Армія заняла важне польське промислове місто Кельце та дісталася на віддаль 51 милі до границь Німеччини. Вона заатакувала німецькі позиції, що боронять доступу до важного польського міста Кракова, від котрого вона тепер находиться на віддалі 21 милі.

Перша Українська Армія ґенерала Конева поступила за день 16 миль наперед і розвинула свої лінії на 120 миль. За один день доспіхів вона заняла понад 400 місцевостей. Війська Конева находяться тепер 40 миль від Ченстохови, семого щодо величини міста Польщі, що лежить недалеко багатих покладів вугля на Шлеску. Червона Армія пробує тут розколоти німецькі армії, себто відділити війська коло Варшави від військ у південно-західній Польщі.

Про добуття Кельців, що має 53,000 мешканців і є столицею воєвідства, сповіщено в спеціяльнім комунікаті Сталіна.

Берлін обчисляє, що в цій офензиві бере участь два міліони російських військ. Москва подає число німців на півтора міліона. Як оба обчислення правдиві, то в цій польській кампанії бере участь півчверта міліона вояків. Советські ґазети пишуть, що ця кампанія хоч куди більша від аліянтської кампанії в західній Европі. Ілля Еренбурґ, відомий советський журналіст, пише в „Праві"; „Червона Армія прамує на Берлін — в Берліні ми й будемо".

АЛІЯНТСЬКИЙ РЕЙД ПО НІМЕЦЬКИХ РАФІНЕРІЯХ І ЗАЛІЗНИЦЯХ.

ЛОНДОН. — Понад 2,000 аліянтських літаків з Британії й Італії вдарило по німецьких нафтових і залізничих цілях від Відня аж по Францію. Група боєвиків заатакувала несподівано два ворожі летнища коло Мінхена, де знищено ворогові 12 і ушкоджено 19 літаків. За один день цих рейдів ворогови знищено разом 243 літаки. Аліянти втратили 52.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Приєднаймося до 'Маршу Дайм'

Краєва Фундація для Дитячого Паралїжу відкрила в неділю офіціяльно свою чергову річну кампанію за фондами. Є це загально відомий „марш дайм", званий так тому, бо свої жертви люди складають звичайно в формі „дайм". Як попередніх років, так цього кампанія завершиться сотками „партій" вчесть президента Рузвелта в день його уродин, 20 січня, та закінчиться офіціяльно з днем 31. січня. Кампанія має дати принаймні стільки, що дала попередня кампанія, себто 11 міліонів долярів.

Починаючи сегорічну кампанію, сказав голова згаданої Фундації: „І знову починаємо нову офензиву проти калічителя дітей. Знову підносимо клич: Приставайте до Походу Дайм!" Вимагає цього наша відповідальність за дітей Америки, котра тепер є більша, ніж попередніх років, бож тепер нам треба заопікуватися дітьми батьків, що воюють за морями. „Здоровля й добробут тих дітей лежить на нашій совісти", говорив президент Фундації.

Американські вояки добре знають про ролю, яку відограє Краєва Фундація для Дитячого Паралїжу, бо ті з них, котрих діти впали жертвою цеї недуги, мали нагоду запізнатися з працею Фундації. Ці вояки-батьки кличуть до людей в Америці: „Піддержуйте велике діло Фундації. Не дайте їй занепадати. Зробіть для неї більше, ніж у 1944. році".

Про розміри небезпеки від цеї недуги свідчить факт, що в минулому році, — в другій найбільшій епідемії цеї недуги в краю, — на неї занедужало було в Америці 19 тисяч осіб, мужчин, жінок і дітей. Багато з тих осіб уже ніколи не буде ходити, і тому ніхто, кого на це стати, не повинен занедбати дати якусь поміч цій Фундації.

На випадок занедужання, Фундація помагає, не дивлячися на вік, національність, расу, чи віроісповідання. Так вона робила в минулому році, так вона робила давніше, так вона буде робити все. Всяка людина, що її заатакувала недуга, може бути певною допомоги збоку Фундації.

Фундація не тільки дає допомогу тим, що їх хопилася недуга. Вона удержує теж широкі розсліди вчених щодо боротьби проти неї. Ці вчені пробують видерти природі тайну, як цю недугу остаточно побороти так, аби вона більше не калічила людей на все життя. І на ці досліди теж треба дати кошти, хочби користи з них могли мати не ми, але аж наступні покоління. На стільки наука лікування цеї недуги вже поступила, треба ці способи поширити, для чого працює по краю 3,000 повітових відділів Фундації. І для піддержки цеї праці ми всі повинні би хочби найменшою жертвою приєднатися до походу дайм.

Великопамятний місяць

Коли є який місяць в довгій історії українського народу, що память про нього повинна вічно жити на всіх українських землях і серед усіх українців, що бажають Україні й українському народови правдивої свободи, поступу і добробуту, — то є ним місяць січень.

В тому місяці, в 1918 році український нарід державно усамостійнився в тому самому місці, що було осередком його незалежности і державности, а тим самим сили, слави і культури, вже тому тисячу років.

І в тому самому місяці, в 1919 році та й в тому самому історичному місці, в Києві, українські землі, розлучені сотками літ, виявили законним способом свою волю жити разом в одній соборній, незалежній і демократичній українській державі.

На іншому місці часопису проголошено, як наші браття в Канаді беруться цього року до врочистого святкування ось тих подій, що як одна, так і друга, припадають на один і той самий день, яким є день 22. січня. Думаємо, що й наше громадянство, теж вважатиме потрібним і без окремих покликів пошанувати згадані дві великі події.

В канадійськім поклику є виразно підкреслені причини, чому саме цього року, саме тепер, треба звертати на згадані події особливу увагу. Причини важні. Такі важні, що важніші й не можуть бути. Через те і уважаємо, що в теперішні часи не іде так про великі святочні програми, коли святкуємо память ось таких подій, бо нема просто сил, ось такі програми виконати. Але зате іде про те, щоб глибоко розважити ті події, що через нову світову війну вже зайшли в світі, а зокрема на українських землях, та передбачувати і те, що буде дальшим висліддм тих подій.

Та при тому маймо перед очима таке:

Наше говорення на святах, хочби найрозумніше, найбільш красноріччиве й переконливе та передбачуче, багато українській справі не поможе, коли за таким святочним говоренням не підуть діла-жертви.

І ще одно: свят нам треба, щоб ми обмінялись живим словом, щоб одні одних скріпили на дусі, щоб ми поглянули на себе, скільки нас є у тій важкій і трагічній для українського народу хвилині, що не ослипли і не затратили тої великої ідеї, для якої терпіли і за яку вмирали міліони найкращих синів і дочок українського народу. Бо міняються кордони, міняються режими, міняються трони, міняються партії, як і минаються поодинокі люди, але великі ідеї є вічними. Ось такими вічними ідеями є і ті, що їх виявив український нарід 22. січня 1918 року і 22. січня 1919. На таких ідеях український нарід відроджувався, коли здавалось, що й сліду по нім не остане. Такі ідеї вщіплювали й його душі найбільші українські постаті. А що з тих ідей і повстала відроджена українська держава в січні 1918 року над Дніпром, а в листопаді над Дністром, та в січні 1919 року в Києві обидві обєднались, тому і січень для українців — великопамятний січень.

Микола Чубатий.

THE UKRAINIAN QUARTERLY СЕРЕД СВОЇХ ТА ЧУЖИХ

Минуло вже більше ніж два місяці від появи першого випуску українознавчого журналу в англійській мові The Ukrainian Quarterly. Понад 1700 примірників поважної книжки опинилося майже по рівній половині, в руках образованого американського читача та тих американських українців, що їх інтересує громадське життя. Наклад першого випуску майже вичерпаний і управа журналу скоро буде поставлена перед проблемою, як заспокоїти нових передплатників, які напливають кожного дня. Замітне, що пренумерату зголосили бібліотеки майже всіх більших американських університетів, дарма, що офіційна критика в журналах була не надто чисельна. Це характеристичне для цілої української проблеми серед американського інтелектуального світа. Українською проблемою інтересуються в Америці сотні інтелектуалів, одначе не забирають голосу в цій дражливій справі з політичних рацій — воєнного союзу Америки та Британії зі Совєтами.

Американський журналіст Вольфе, оцінюючи книжку В. Г. Чемберлина про Україну як притоптану націю в нюйоркським Таймсі таки зачинає свої слова від примітки, що В. Г. Чемберлин пливе проти филь. Зачепити українську проблему нині, це значить виставити червоне полотно проти розлюченого бика. Українська проблема виводить большевиків з рівноваги. А хтож нині з американців хоче дразнити Йосифа Висаріоновича Сталіна нерозвязаною українською проблемою, яку він вважав вже давно розвязаною міліонами жертв? Це може Кремль дразнити вдесятеро більше ніж двобій польського уряду в Лондоні з совєтськими ставленниками в Люблині. Таких американців чи канадійців, що підіймалисьб такої невдячної ролі небагато.

Натомісць є багато таких, що з рації свого ідеалізму зі справою українського народу симпатизують та нею живо інтересуються. Саме цей відгук поодиноких замовлень нашого журналу для великих бібліотек це живий доказ живучости української справи, яка може стати у змінених обставинах негайно у цілій своїй величині актуальною. З тих теж рацій, не маючи особистого дозволу авторів, не публікуємо голосів наших неукраїнських приятелів, що свої погляди на ролю нашого журналу висловили в листах до редактора. Один з професорів старого канадійського університету пише: „Прошу приняти мої горячі гратуляції за перший випуск The Ukrainian Quarterly. Ви розпочали видавання в знаменитім стилю, і воно причиниться до зросту престіжу українського громадянства на цім континенті". Знов другий професор одного із вашингтонських університетів пише: „Приймить щирі гратуляції для започаткованої публікації The Ukrainian Quarterly. Якщо нині потрібний був журнал, щоби в теперішній боротьбі взяти участь, то цілком певно такий. Мені подобається перший випуск надзвичайно. Нехай Господне благословення товаришить вам та вашій праці для щасливішої долі України. Рівночасно пересилаю чек на цілорічну передплату". Подібних голосів є більше.

Відгук українсько-американських громадян теж з виїмкою цілком відокремлених випадків дуже прихильний і теплий. Все, що є творчого серед американських українців приняло нову публікацію прихильно та з вдоволенням, що вкінці діждалися такої роботи в обороні справи наших підяремних братів.

Організація видавничої праці та ідеольогічний напрям журналу.

Журнал The Ukrainian Quarterly, видаваний Конгресовим Комітетом Американських Українців редагує окрема редакційна колегія під проводом автора тих стрічок. Знов приготований редакторами матеріял переглядають всі члени колегії й ті, що живуть в околиці Ню Йорку й ті, що живуть у Філядельфії. Так було з першим випуском. Ніхто із редакційної Колегії не підніс ніяких ідеольогічних розходжень відносно матеріялу, поміщеного в першім випуску журналу, тому за його ідеольогічний напрям відповідає ціла редакційна Колегія збірно. Це слід піднести, щоб громадянство було якслід поінформоване про це, що The Ukrainian Quarterly репрезентує безспірну загально українську самостійницьку й демократичну ідеольогію Конгресового Комітету та цілої редакційної колегії, а не погляди одної чи другої партії.

Інакше воно й бути не може. Конгресовий Комітет Американських Українців, обновлений на Другім Конгресі в Філядельфії в січні 1944, опертий на представництвах українсько-американських громад без огляду на партійні різниці. Проте там таки входять люди різних партійних поглядів, тому ідеольогічно Конгресовий Комітет, так само як й його журнал, репрезентують цю ідеольогію, на яку підписуються всі українські партії — себто на потребу боротьби за самостійне державне життя українських братів в Европі на всіх українських землях. Партійні погляди не мають місця ні в Конгресовім Комітеті, ні в його журналі.

Щоденні справи журналу.

Як це буває з кожною новою публікацією, так само й наш журнал має багато початкових клопотів. Головно з тим, який наклад друкувати. Громадянство може нам помогти в той спосіб, що всі ці громадяни, що набули перший випуск, негайно рішаться стати річними передплатниками. Поодиноких книжок другого випуску буде віддаватися для продажі тільки невелике число. Тому ці всі наші дотеперішні читачі, що набули перший випуск в адміністрації журналу чи в розпродажі, нехай негайно донесуть до заряду журналу, що стануть постійними пренумераторами та нехай пришлють річну пренумерату чотири американські доляри на адресу The Ukrainian Quarterly, 11 East 7th Street, New York 3, N. Y., де міститься адміністрація і висилка журналу. Чеки повинні бути виставлені на: Ukrainian Congress Committee.

Невелике число відомих українсько-американських громадян дістало перший випуск нашого журналу без окремого замовлення. Відноситься це в першу чергу до всіх членів Другого Конгресу Американських Українців у Філядельфії. Громадян та громадянок, які ще не відгукнулися на цю посилку, адміністрація журналу прохає: або рішитися стати передплатниками й прислати передплату, або прислати одного доляра за перший випуск, якщо не думають ставати передплатниками, або хоч звернути журнал до адміністрації, якщо він в ненарушенім стані. На це останнє звертаємо окрему увагу, бо кожна задержана і якслід не використана книжка це очевидна шкода для справи поширення розуміння української справи серед наших американських співгорожан неукраїнського роду. Як сказано на вступі, наклад першого випуску вже майже вичерпаний, тому звернені книжки адміністрація зможе ще умістити там, де публікація може робити корисну службу.

Канадійські відборці журналу.

"The Ukrainian Quarterly" має вже також поважне число пренумераторів серед канадійських українців, для яких така сама остає пренумерата як для американських, себто чотири американських доляри річно, один доляр за одну книжку. По порозумінню з представництвом канадійських українців адміністрація рішилася висилати канадійським пренумераторам їх примірники прямо з адміністрації в Ню Йорку. Тому прохаємо наших канадійських приятелів у всіх справах пренумерати та висилки другого випуску звертатися прямо на подану адресу адміністрації журналу в Ню Йорку: 11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

Закінчуючи наші інформації про видавничу справу нашого журналу, подається до відома громадянства, що другий випуск появиться приблизно в перших днях лютого, себто за яких три місяці по появі першого випуску. Рівночасно апелюємо до українського громадянства, кому дорога справа інформування наших американських громадян про Україну та український нарід, щоби при кожній спосібности збирали жертви на пресовий фонд The Ukrainian Quarterly.

Таке поважне видавництво пожирає великі суми. Одначе при дрібці доброї волі українсько-американського громадянства можна легко такі фонди поставити до розпорядимости Конгресового Комітету, щоби розпочатий журнал ще краще розбудувати та ще ширше його поширити.

Отже покажім, що ми браття з козацького роду, одначе не тільки в словах пісні, але ділами для поневоленої землі наших батьків, дідів та прадідів.

Ол. Луговий. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трилогії „Огнем і Кровю")

113)

Прибула в полк ще одна напасть на гладкій дорозі — жінки-воячки. У всіх полках російської армії за відступ 1915 року знайшлося все по парі малих хлопчаків, потративших у біженському хаосі родичів, або таких, що від рідні самі відбилися. Малих відсилали десь у сирітські захисти, старших, не менш тринадцять-літних, полки зачисляли на службу на правах вояків. Не один такий хлопчак у розвідках визначився. Двох чи трьох хлопчаків набиралося воєнних мудрощів у чернігівському полку, та клопоту з ними не мали. Тимчасом набирався войовничого духу жіночий рід, певно втративши віру, що „православіє, престол і батьківщину" не здолають оборонити мужчини. Трохи пізніше з такого перенятого бойовими інстинктами жіноцтва сформовано батальон прапорщика Бочкаревої. Але вийшов з тої формації один тільки сором, — більша половина воячок, на чолі зо своїм батальйоном, розїхалася по шпиталях — родити. Решту забрали в Петербурзі для репрезентації перед всякими заграничними посольствами і місіями.

В чернігівський полк прилетіло їх дві, у кілька днів одна по одній. Старша, якась саратовська покоївка чи куховарка, Тетяна Макушкина, мала солідну будову і не менш солідну вагу. Відмовляли її від воякового ремесла Дессіно, Камелюков і Паволоцький, відхрещувалися, гейби від нечистої сили Німирич і магометанин Алібеков. Але жінка мала призначення з штабу корпусу! Приняти її в котру з сотень — сотенні категорично відмовилися. Приділили у полкову канцелярію писаркою, тільки писала Макушкина занадто шкарадно і повільно. Нічого діяти, призначили до розсильних. Користи з неї полк не мав найменшої, крім нищення вояцького пайка. Через пів року поїхала у шпиталь — родити. А що зачислено її під мужеським іменем Анатолія, то старшини сміялися: — вертають, мовляв, бібліні часи, Аврам родив Ісака, Ісак родив Якова... а Анатолій Макушкин родив сина чи дочку...

Друга дівчина, літ сімнадцятьох, умово добре розвинена, а красуня, якої пошукати. По успособленні ідеалістка, справді запалена патріотка. Назвала себе Евгеном Михайловським. Під тим імям зачислено її на службу. Походила з окупованих ворогом губерній. Рідню очевидно втратила у відступі. Правдиве і їмя і назвище довідалися по революції, Евгенією й звалася.

Працювати в полковій канцелярії дівчина відмовилася. Призначено її в команду телефоністів. Збоку молодих старшин спокуси для неї на кожному кроці траплялися. А отже дівчина заставила всіх забути, що вона жіночого роду. Нарівні з мужчинами виконувала вояцькі обовязки, несла тягарі й невигоди окопового життя. В її особі полк набув справді цінного вояка. Вже на становищі команданта полку, через півтора року, Паволоцький призначив дівчину своїм персональним ординарцем. По революції з нею одружився штабс-ротмістр князь Ухтомський.[53])

Не одного гусара й старшину засватали дарунки від невідомих. Перед Різдвяними святами й Великодними всі народи російської імперії щиро відкликнулися на зазив Земського Союзу і Червоного Хреста помагати фронтові посилками. Пакунок з адресою і листом посилаючої особи потрапляв у руки першого-ліпшого вояка, чиє імя якраз стояло на черзі при розподілі. Траплялися смішні випадки. Молодий гусар сипав у листі компліменти красі і молодості шістьдесятьлітньої бабусі, вчений однорічник прохав вислати не менш вчених книжок у неписьменної служниці, інший прохав прислати на памятку пасмо волосся у мужчини і одержував відповідь про неможливість бажання виконати. Чому не можна, бачив з залученої фотографії поважного лисого добродія.

Пошта на позиції приходила регулярно, три рази на тиждень. Відкрито чергові відпустки гусарів і старшин. Паволоцький сплянував поїхати у відпустку на провесні, щоб за одним заходом розпорядитися з сівбою. Нудьгу позиційного сидіння вбивав поки що читанням, часто писав родині. Відкривав дружині свої душевні болі і тривоги, звірявався з сумнівами, шукав поради. Та на бездушному папері не можна висловити всього того, що людина відчуває. В писанням геніяльного поета, письменника, все знайдуться недомовки, неясні думки, багато можна прочитати ще поміж рядками. Або напишуть малій дитині два слова: „мама" і „смерть". Одне миле, друге страшне. Оба слова для дитини виглядатимуть сполученням незрозумілих закарлючок і до розуму дитини не промовлятимуть. Наколиж дитина усвоїть собі розуміння цих закарлючок, знову переконається, що слово складається з поодиноких частин з цілістю його нічим не звязаних, бож з цих частин складаються і всякі інші слова. Отже, всякі розуміння чи вислови сполучені з разу принятими обмеженими формами. Душаж людини границь не знає, і ті форми її звязують.

(Дальше буде).

53) Князь Юрій Ухтомський (дійсне імя) талановитий маляр, розстріляний у серпні 1921 року в Петербурзі, підчас червоного терору. Большевицька преса писала, що мав він очолювати нелегальну організацію бувших старшин. Княгиня Ухтомська розстріляна разом з чоловіком. По них зісталося двоє малих дітей.

ЖАРТИ.

Більша штука.

Питалися Кальдерона, чому то в деяких державах дозволяється королеві коронуватися по скінченню 14. року життя, а женитися аж по укінченню 16. року.

„Дуже просто", відповів поет; „бо правити царством лекше, ніж правити жінкою".

Святкуймо роковини 22. січня

Українці Канади!

Міжнародний конфлікт нинішньої війни, жорстокої, насильної і трівожної котиться світом, забирає міліони людських жертв і нищить і забирає з собою весь людський дорібок поколінь, усе людське майно.

Многі народи є затрівожені сьогодня не тільки безпощадною війною, яка йде, але ще більше миром, який має настати після війни.

Вже до тепер освободжено багато народів, які були під впливами диктаторських, тоталітарних держав, нацизму чи фашизму. Однак це освободження не є і не буде освободженням, коли тим народам не дасться спроможності зажити своїм власним життям. Коли у тих народів на місце тоталітарного нацизму чи фашизму вводиться силою окупаційного війська тоталітарний комунізм то таке освободження не є освободженням. Таке освободження, яке пересуває народи Европи зпід одної форми тоталітарного режіму під другий, зовсім не несе з собою мира, за яким тужать народи світа.

До народів, що донедавна терпіли під диктаторським режімом нацизму, а тепер терплять під тоталітарним режімом комунізму, належить і український нарід в Европі.

Дня 22. січня 1918 року, коли український нарід в Европі мав можність висказати свою волю, він її висказав зовсім недвозначно у формі Четвертого Універсалу, **яким він проголосив себе самостійним і незалежним народом Европи.** Рік пізніше, дня 22. січня 1919 року український нарід другий раз проголосив свою волю, **коли довершив злуку усіх своїх земель в одну соборну і самостійну державу.**

Це історичний день українського народу, якого ніхто не може заперечити. Український нарід дав від того часу своїми жертвами міліонів людського життя і майна доволі доказу, що в боротьбі за свої національні ідеали він дальше прямує і дальше **домагається і буде домагатися Суверенної і Соборної Української Держави.**

Український нарід, коли мав нагоду свобідно висказувати свої почування і бажання звертав увагу світа на це, що без позитивного вирішення української справи в Европі не буде тривалого мира так, як його не було після першої світової війни. Сьогодня диктаторські окупаційні жорстокі сили замкнули українському народови уста і нищать його фізично. — І тому ми, українці в Канаді, як найближчі їм по крові, повторюємо знова перед світом, **що не буде тривалого мира після теперішньої війни, коли українська справа в Европі не буде вирішена згідно з бажаннями вільного українського народу.**

Український нарід зазнавав упродовж двадцять пять останніх років під тоталітарним комуністичним режімом того, що загрожує тепер народам і державам Европи, яких аліянтські війська звільняють від ворога. Скоро тільки звільнення даної землі є певним, зараз появляються на сцені комуністи, які розяряють і запалюють гнів посеред народу. Вони не допускають в жаден спосіб до устійнення навіть початків правного уряду, роблять труднощі самим освободителям, щоби вони доконали свойого завдання. Події у звільнених країнах Европи в багатьох випадках не тільки є наглядним цього доказом, але трагічним зворотом війни, яка, донедавна, здавалося, несла з собою для всіх народів високі ідеали свободи, рівности і братерства.

Супроти цього день 22. січня б. р., як роковини оголошення Української Суверенної і Соборної Українського Держави, набирає особлившого значіння не тільки для українців, але, що більше, значіння цього дня являється одним з угольних каменів майбутнього мирного пожиття народів взагалі.

Тому Комітет Українців Канади кличе весь зорганізований український загал в Канаді до врочистого відсвяткування роковин 22. січня. **День призначений на це в Канаді — це неділя 21. січня 1945.**

В цей день виїдуть провідні люди з таких місцевостей як Торонто, Виніпеґ, Саскатун, Едмонтон та інших до місцевостей по всіх провінціях, де живуть українці, щоби це свято пройшло з якнайбільшим успіхом і серед найбільшої участи українців Канади. Приготовлюйтеся всі на місцях! Повідоміть як найщирше наше українське громадянство про ваші приготовання! Пересилайте до КУК. і до місцевої преси свої резолюції після відсвяткування.

Нехай день 21. січня буде ще одною пересторогою для світа, що мирного пожиття народів не можна купити ані міліонами долярів, ані жертвою міліонів людського життя на полях битви. Все те може щонайбільше покінчити війну, однак не принесе мира, за яким тужить знеможене людство. Дорога до мира є тільки одна: **воля, рівність, справедливість і правда** для всіх народів однаково. Тому наші маніфестації в день 21. січня б. р. нехай будуть світлом і вказівкою, що треба всім народам а між нами і українському народови віддати це, що йому слущно і справедливо належиться, по всім вимогам Божого і людського права. На день 21. січня оставмо всі інші справи і спішім на Свято-Віче до нашої найближчої місцевости, в якій це Свято-Віче буде відбуватися.

Дано в Виніпеґу, дня 10-го січня 1945 р.

ЗА КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ:
о. д-р В. Кушнір, президент;
о. С. В. Савчук, заступник;
Інж. В. Коссар, заступник;
А. Малофій, касієр;
С. Хвалібода, фін. секретар.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Йорк, Н. Й. — У дописі В. Хоміцького в ч. 9. „Свободи" з 12. січня б. р. має бути про ювилей подружого життя Павла і Теклі Стахів, влаштований членами Українського Товариства Єдність. Збірка, яку переведено з цеї нагоди між членами, принесла $25, яку призначено для Американського Українського Допомогового Комітету. Інтересованих просимо вибачити за помилки.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Голова польського люблинського уряду як агент Москви

Польська Телеграфічна Агенція, що стоїть на услугах польського уряду в Лондоні, розіслала до ґазет вісти про минувшину „урядуючого президента Польської Републики" Болеслава Берута. Каже, що Берут уроджений в селі Лачна коло Люблина, а його правдиве імя є Краснодебскі. Імя складене з початкових складів двох інших імен, яких він уживав, а це Бе-нковскі і Рут-ковскі (разом Бе-рут). У першій світовій війні він служив в царській армії, а потім став комуністом.

Після революції він був допущений до Комінтерну і йому признали советське горожанство. Тому, що він з роду поляк, його приділили до польської секції Комінтерну (Комуністичного Інтернаціоналу) і він там перебув спеціяльний комуністичний вишкіл. Перший раз вислали його до Польщі у ґрудни 1923 р. і він відразу став одним з провідників Польської Комуністичної Партії. У 1925 р. він підготовляв утечу польського комуніста Лещинського і самий утік в Москву. Після того його назначила до Польської Секції Комінтерну для Центральної і Східної Европи з осідком у Відни. З Відня його перенесли до Праги на таку саму позицію.

У 1932 році його знову вислали до Польщі на провідника підземної комуністичної орґанізації, але його приловила польська влада і засудила на 7 літ вязниці полученої з важкою працею. Одначе за кілька місяців його виміняв польський уряд за якогось польського громадянина увязненого в Советах. В 1933 р. його приділено до спеціяльної школи Комінтерну, заложеної тоді в Ленінґраді. Потім його післали на два роки спеціяльних політичних студій в Москві. В р. 1836 він став головою польської секції ГПУ під прибраним іменем Рутковского.

Коли в р. 1939 советські війська заняли Західну Україну від Польщі, Берут вислали туди для підготови і переведення на велику скалю депортацій поляків, українців та жидів, які не цілком пристали до комуністів.

Коли опісля німці заняли цю частину Східньої Польщі, Берут утік до Москви, але в зимі 1941-42 року його знову завезли літаком і скинули парашутом на цю землю. Його завданням було зорганізувати комуністичне підземелля і поборювати польську підземну армію в Польщі, яка воювала проти німців на доручення польського уряду з Лондону. Вкінці він зорганізував поновно польську комуністичну партію під невинною назвою „Польська Робітнича Партія"', а потім знову зорганізував „Комітет Національного Визволення Польщі". Цей комітет не репрезентував нікого, крім комуністичної ґрупи.

В березні 1944 р. Берут і 4 інші комуністи, а між ними й Едвард Б. Осубка-Моравскі ((теперішній премієр тимчасового польського люблинського уряду) перебралися якось до Москви і там ціла ґрупа прилюдно проголосила себе провідниками Польської Ради Народової. У Москві пристали до них ще інші прихильники з Росії і так повстав Національний Комітет Визволення Польщі під проводом Осубки-Моравского і Польська Рада Народова під проводом Берута.

З усього того виходилоб, що Берут був дуже діяльним агентом Комінтерну впродовж останніх 20 літ і тепер ще є советським громадянином, хоч став „урядуючим президентом Польської Републики".

Кобаски з вепровини в пивнім сосі

Кобаски з вепровини, тобто єдиний рід мясива, який тепер можна купити, надається на знаменитий обід, коли їх подати в пивнім сосі з гострим смаком.

Оцей новий випробований перепис для вепринних кобасок в пивнім сосі дає смаковиту запрашку, яка буває доволі густа, а не дуже товста. Смаковита запрашка, в якій кобаска заварюється, достроюється цілковито до посмаку пива. Для приняття 4 осіб треба таких приправ:

1 фунт вепринних кобасок; 1 цибулю середньої величини; 1 бобковий листок; 6 зерен перцю („пеперкори"); 2 горнятка фляшкового пива; 1 ложку муки.

Вложіть кобаски в миску і налийте кипячої води на них. Відлийте воду і висушіть кобаски в мягкім папери. Вкиньте кобаски на незагріту ринку. Поставте ринку на малий вогник і гріїте, докй товщ не почне топитися в ринці. Додайте цибулі, бобкового листя й зерна перцю і гріїте поволи, доки кобаски й цибуля не присмажуться на темно. Вилийте товщ, а зіставте в ринці хіба так з чотири ложки товщу. Додайте одно горнятко пива. Гріїте, аж закипить, потім зменшіть огонь і дайте легко варитися яких 15 мінут.

У міжчасі змішайте 4 ложки решти пива з мукою. Вилийте останки пива до кобасок. Знову поставте, щоб закипіло а потім хай так вариться легко дальших 15 мінут. Витягніть кобаски на гарячий таріл. Вкиньте до сосу мішанину муки з пивом. Переціділь, полийте кобаски сосом і подайте на стіл не відкладаючи.

Вплив красок на видатність праці

Вирібники фарб, чи там красок, придумали способи, як заохотити фабрикантів малювати фабрики в різних кольорах. Науковими дослідами вони виказали, що розкрашувати фабрики, ба навіть і машини, це не лише причиняється до приємности, але теж і до користи.

Ще в однім не погодилися вирібники красок, а це, яких кольорів вживати при крашенню кімнат. Досі не багато на це звертали уваги і назагал фабриканти гляділи лише на практичність. Значить, малювати фабрики внутрі так, щоб вони робили стіни трівкими та щоб не скоро тратили кольор підо впливом пороху, повітря чи там погоди. Аж вирібники красок трапили на слід, як малювати фабрики, щоб змінити дотеперішне наставлення власників фабричних будинків. Агенти, що продають краски, мусять знати, яке враження робить напр. червона краска, синя, рожева і т. п. і відповідно до потреб вони поручають краски.

Треба декого переконати, що краски причиняються до збільшення продукції, до притримання робітника в фабриці, до зменшення нещасливих випадків, до зменшення натуги очей, до заощадження матеріялів. В усім тім є діяльний душевний настрій людини, а це багато причиняється до втримання так званої „моралі". серед робітників.

Хоч це вживання красок загально не розповсюднене, то всетаки вже слідні деякі признаки закрашування. Так напр. прийшли до переконання, що ясносиня краска викликує враження, начеб стіна чи предмет віддалювався від людини. З цією метою малюють поперечні штаби, дроти та інші перегороди на ясно синьо. Головно тоді, коли ці перегороди почіплювані до стелі з — своками та поперечками. Коли все те покращено на ясно-синьо, робітник почувається, що він має більше місця до праці й до відпочинку.

Там, де жінки творять більшість робітників, треба вживати лагідних красок, як от жовтавої або рожевої. Зате твердосердні мужчини волять краски яснозелені або брунатні. Коли треба відпочинку, то знову придумується інші краски. Осьтак, напр. коли розмальовують ресторан-кафетерію, вона мусить мати іншу краску від робітні. Таксамо, коли в фабриці є кілька робітень, фахівці доражують придумати для кожної робітні інший кольор. Просто на те, щоб була різнородність.

Для таких робітень, що мають викликувати враження холодних кімнат, а також для темних кутів придумують „теплі" кольори, як от жовту або рожеву. Навпаки, там, де робітня гаряча, треба її малювати „холодною" краскою. До „холодних" красок зараховують зелену краску, бо вона нагадує зелень на дворі. Інтересне, що у південних стейтах прядільні мальовані на зелено.

Досліди з красками навели експертів до інтересних відкрить. От у фабриці, де виробляють сині поверхниці („оверолз") помальовано стелі на червонаву краску. Це прийшло з того, як робітник відвернув свої очи від синіх поверхниць, біла стеля й стіни видавалися йому червоними з перетоми очей. Щоби дати очам спочинок, придумано червонаву краску для стелі й стін. Знову в одній фабриці сира на Заході помальовано шкляний дах на синьо, щоб надати враження, начеб це було небо, а це витворювало злуду, що в робітни панує холод.

Та найважнішою причиною, чому робітні та інші кімнати закрашують різнородними красками, це вплив кольорів на успіх праці робітника. Так в одній фабриці на півдні, де виробляють мутерки та шрубки до рур, завважали, що робітники виробляли менше предметів у часі між год. 10.30 рано і 3.30 пополудни. Коли знавці порадили, щоб відповідно перемалювати робітню, господар завважав, що видатність праці зменшалася між год. 11. рано й 4 пополудні. А це багато значило для власника, коли видатність продовжилася на годину. В одній фабриці в Дітройті завважали, що перемальована робітня піднесла видатність праці робітника на 25 відсотків.

Як впливає перемалювання робітні на поведінку робітника пізнати на такім прикладі: В одній фабриці після перемалювання робітники не викидали паперів із перекусок денебудь, а дбайливо несли їх до смітярки. В фабриці в Бофало після перемалювання фабрики число нещасливих випадків змаліло на 40 відсотків. Дійшло вже до цього, що створено спеціяльну комісію для устійнення, яких кольорів треба вжити у фабриках, щоб зменшити число нещасливих випадків. Кольор багато впливає на ум робітника як зрештою і на ум кожної людини, а це показується головно вчасі перетоми упродовж війни. Тому саме вчасі війни роблять великі уліпшення у фабриках, а одним із таких уліпшень є малювання робітень та інших кімнат у фабриках.

ЖАРТИ.

Осторога.

Писав студент до батька, аби йому прислав більше гроша на науку.

Батько відписав: „Сину, хто багато їсть, багато спить. Хто багато спить, мало читає. Хто мало читає, мало знає. Стережися цього".

Овочі у відживі чоловіка

Цілющий овочевий цукор.

Як згадано, в овочах є пересічно 12—15 прц. вуглеводів, себто цукрових сполук. Частиною тих овочевих вуглеводнів є т. з. пектинові сполуки, яких діяння пізнали щойно недавно. Найважніше їх ділання протибігункове. Цих пектинових сполук найбільше в яблоках, бананах і грушках. Їх протибігункову силу змішнює присутність в овочах танніни (гарбникової кислоти), і овочевих квасів. Цю прикмету пектинових сполук використовують часто лікарі, подаючи дітям, хорим на бігунку, яблука обирані і сирі або банани. Головно подають їх дітям хорим на літні бігунки, червінку, паратиф, холеру, коли дитину виснажують постійні бігунки.

До недавна ще панувало (і ще тепер панує серед бабусь і тіток) упередження, що абсолютно не можна подавати дитині, нпр. при червінці тертих яблук, бо це напевне їм пошкидить; одначе досліди останніх літ над діянням вище згаданих пектинових сполук вказують щось зовсім противне.

Щоправда, лікування хорих, головно дітей, мусить бути цілком індивідуальне і тому треба це віддати в руки лікаря.

Овочі в цукрівниці.

Цукрівниця (цукриця, діябетес) — це недуга, що характеризується розладдям цукрової господарки організму. Вона спричинена браком чи замалою скількістю гормону т. зв. інсуліни, що її продукують т. зв. „острови" інсулінотворчих клітин у залозі черевослинниці, що лежить у черевній ямині, прикрита від переду шлунком. У цукрівниці організм не всилі притримати цукру, що приходить з поживою, в організмі і зужиткувати його, лише неужитий викидає з крови.

Природно, через те людина вічно голодна, худне незвичайно і тратить сили. Головним ліком буде тут впорскування інсуліни, якої тоді брак. Одначе дуже важну ролю в тій недузі грають також овочі, що побільшують спромогу організму присвоїти собі і використати цукор, бо овочевий цукор і в цукрівниці організм уміє використати. Тимчасом підчас овочевих днів обнижується рівень цукру в крові його менше або і зовсім нема в хорих нирках, що мають тоді змогу відпочити. Тому в овочевих днях цукрівниці добре хорого годувати грушками, сливками, ренґльотами, морелями, яблуками та ін. В останніх часах виказали фізіологи, що в тих овочах крім вітамін, є ще якась, покищо незнана субстанція, що має побудливий вплив на інсулінотворчі острови черевослинниці і тому поліпшують стан хорого. З тої самої причини гормональною дорогою овочі спричиняють обнижку тиску крови в людей з надмірним надтиском крови.

Як видно з цього, овочі є визначним лікувальним засобом, одначе лише лікар може доцільно вести овочеву курацію, бо вона в невмілих руках є зброєю обосічною і може принести навіть шкоду.

Б. Г.

(Кінець).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТ. КАТЕРІНС, ОНТ. — Повідомляємо всіх членів і членок відділу 427. ро **річні збори** відбудуться в приміщенню філії У. Н. О., 177 Нiягара вул., в неділю, 21. січня, в 2:30 пополудні. Всіх членів просимо прийти на час. Нових членів радо витаємо. — В. Дробон, голова; П. Цибуляк, писар.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє позамісцевих членів, що на річних зборах 17. грудня вибрано такий уряд на 1945 рік: Д. Яремко, предс.; В. Феден, кас.; Д. Кархут, секр. Збори будуть відбуватися в трету неділю попершім під ч. 38 Савт 5. ул., в 2. годині пополудін. — В. Кархут, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 21. січня, в У. Н. Домі при Мартин ул., в год. 1. пополудні. Уряд просить прийти на збори, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр..

АКРОН, О. — **Річні збори** відділу 295 відбудуться 21. січня, в гали церковній, в год. 1:30. — Уряд.

МІЛВОКІ, ВІС. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбудуться в суботу, 20. січня, в годині 7. ввечір, в церковній гали, 1231 Вест Скат ул. Просимо всіх членів і членнць, місцевих і позамісцевих, явитися на збори. Уряд на 1945 рік є: Г. Дац, предс.; П. Маґеровський, заст.; Т. Барсук, секр.; П. Стецик, кас.; Н. Маґеровський, П. Стецик, контр. комісія; І. Ґірський, К. Дац, надз. хворих; Н. Петричка, хорунжий. Збори будуть відбуватися кожного місяця в суботу по 15-тім. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо дібрати повне число уряду. — Дац, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, подає до відома, що збори відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в салі парохіяльний, 4950 С. Павліна ул. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, вибрано такий уряд на 1945 рік: Л. Білик, предс.; П. Оманюк, кас.; В. Тупиця, фін. секр.; І. Гаврищків, рек. секр.; М. Семчишин і Є. Гасюк, контрольна комісія. Було також рішено, що кожний член має заплатити свою вкладку надальше до 25-го кожного місяця. — П. Костюк.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. січня, в год. 12:30 пополудні, в будинку Укр. Клюбу на 11. ул. С. С. — М. Усик, предс.; П. Шпікула, секр.-кас.

НАНТІКОК, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 319, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 21. січня в годині 4. пополудні. Просимо прийти на час. Урядники дадуть звіт за минулий рік і виберемо уряд на 1945 рік. На ці збори мають прийти всі члени, бо буде вибір делеґата і його заступника на 21. конвенцію У. Н. С. Маймо на увазі, що Союз хоче прибутку нових членів, тому вписуймо своїх дітей до Союзу, а не по чужих іншуренса. — Уряд.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 5. пополудні, в домі Т. Цюлюпи, 2328 — 2. евеня. Просимо прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт уряду за 1944 рік і вибір уряду на 1945 рік. — Заряд.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. — Бр. св. Михаїла, від. 357, повідомляє всіх своїх членів і членнць, що звичайні збори відбудуться в неділю, 21. січня, в годині 2. пополудні, в домі під ч. 20 Кінґ ул. Обовязком всіх членів і членнць є прийти, бо маємо вибрати делеґата на 21. кинвенцію. — А. Возний, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА. — Отсим повідомляємо всіх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах зістав одобрений той самий уряд на 1945 рік: Й. Ярчак, предс.; Т. Релик, кас.; А. Скубяк, секр.

БОСТОН, МАСС. — **Річні збори** Тов. ім. Е. Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 21. січня, в церковній гали, 136 Арлінґтон ул., зараз по відправі. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів, молоді жі старших, прийти на ці збори і хоч раз в цей ювилейний рік почути звіт з діяльности відділових урядників. На зборах бдуе вибір уряду на 1945 рік. Просимо членів, в кого є ще члени родини, що не стоять в Союзі, чи сусіди або знайомі, приведіть їх на збори і впишіть в ряди Союзу. Союз є найкращою установою, це є наша сила і наша будучність. — За уряд: П. Мороз, предс.; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

БІНҐЕМТОН, Н. Й. — **Річні збори** Тов. Запорозьак Січ, від. 21, відбудуться в неділю, 21. січня, в год. 2. пополудні, в У. Г. Домі, 43 Давис Еве. Приявність всіх членів конечна, бо маємо важні справи до обговорення і рішення. — В. Клиш, предс.; Н. Чубіняк, кас.; Т. Смик, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, повідомляє всіх членів і членнць, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. січня, точно в годині 4. пополудні. Просимо всіх місцевих і позамісцевих прийти на час і вибрати уряд на 1945 рік та полагодити решту справ. — За уряд: Ю. Гоголь, предс.; М. Сендзік, кас.; Н. Дудко, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 20. січня, в годині 7:30 ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів і членнць прийти на час, бо буде звіт уряду і контролі за 1944 рік та вибір делеґата на 21. конвенцію У. Н. Союзу. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 20. січня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 Гренд Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членнць явитися на ці збори. Уряд на 1945 рік є той самий, що був минулого року: М. Левицький, предс.; М. Ґалан, заст.; П. Барнич, секр.; М. Фіґурський, заст.; Г. Василик, кас.; Є. Антонишин, заст.; А. Г. Дячук, Е. Кривець, М. Заровений, контр комісія; Н. Табака, Г. Сененько, контр. хорих, а з членнць М. Якиміска, Анаст. Періг; С. Кривень, капітан; І. Марко і А. Паламар, хоружі. Збори будуть відбуватись в трету суботу по першім. Неявившийся нан збори член підлягає карі згідно зо статутом. — М. Левицький, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ПОДЯКА

Родина Покійного

ТЕОДОРА ГРИЦЕЯ

складає отсим щиру подяку Всч. отцям Василіянам з Ню Йорку і Асторії за релігійні услуги, получені з похороном, зокрема дякує отцю Жанови з Отави, Канада, що як давний знайомий Покійного ласкаво зволив відпровадити тіло Покійного з церкви в Асторії на цвинтар Мавнт Оливет, в Брукліні, Н. Й., виголосивши при тім в память Покійного щиру і зворушливу промову. Також дякує Головму Урядови У. Н. Союзу за участь в похороні, зокрема гол. касієрови Р. Слободянови, за виголошення зворушливої промови в часі панахиди. В одинаковій мірі дякує Редакції „Свободи", зокрема д-р Л. Мишузі, як теж п. М. Дармограеви з Філядельфії, за виголошення жалібних промов. Вкінці дякує всім Товариствам і поодиноким особам, що знагоди смерти Покійного прислали вінці й прийшли особисто, чи вислали слова співчуття.

Юлія Грицей і Родина.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 6. січня 1945 р. помер наглою смертю

ВАСИЛЬ МРУЧАК,

член Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76 У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж.

Покійний походив зо села Вулька, повіт Бережани, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію і дві дочки подружені. Похорон відбувся у вівторок, 9. січня 1945 при співучасти членів Бр. св. Ів. Хр. з української католицької церкви при Мортон ул. в Нюарку на цвитар Евергрін. — В. Й. П.!

В. Салабун, секр.

Дня 9. січня 1945 р. помер

ВАСИЛЬ НИКОЛІВ,

довголітний член Тов. Українська Січ, від. 39 У. Н. Союзу в Сиракюз, Н. Й.

До оТвариства і У. Н. Союзу вступив 1923 р. Покійний полишив у смутку жену Антоніну, сина Стаха і дочку Евгенію. Походив зо села Уучковин, повіт Лерик, Македонія. При участи заряду і членів та знайомих похорон відбувся з карпато-руської церкви св. Михаїла на цвинтар Вудловн. — В. Й. П.!

В. Осухівський, секр.

ТАРЗАН, ч. 1109. Таємний лет.

На просьбу британського агента лісові сторожі обшукали ліси, поки найшли Тарзана.

Тайний агент відбув з Тарзаном довшу тайну розмову. Незадовго потім Тарзан летів до Міямі.

Там він всів на літак, котрого команда мала спеціяльні приказн.

Літак полетів понад Карібське море, понад Бразилію, потім понад південний Атлянтик...